

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ MEZUNU ADAY
ÖĞRETMENLERİN KENDİ ALGILAMALARINA
GÖRE SINIF YÖNETİMİ ALANINDAKİ
YETERLİLİKLERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ VE
ÖNERİLER**

İbrahim Hayri KUĞUOĞLU*

ABSTRACT

Faculties of education are inevitable institutions today for a society. In order to manage and govern an organisation or to conduct it to its aims, manager were needed and so this need led management science to be born. After a while, sub- fields of education managements such as school management or class management appeared.

This study was carried out to determine how a graduate from a primary school teaching who is a candidate teacher perceives himself or herself in class mangement. For that, a questionnaire appraprate for 5'li likert ölçeği was implemented to 352 primary school condidate teachers who grduated from faculties of education in Rize, Giresun and Trabzon-Fatih the data were evaluated in the SPSS program .

Candidate teachers peceived themselves that they had a middle level in this field. Moreever, graduates from faculty of edutacion in Rize were determined to be more successful than other faculty graduates. In terms of sex or personal guality, there were no big differences. In faculties, a heter education must be given and practising must be taken more seiously. Also, it's obvious that we need specialists.

* Yrd. Doç. Dr. . Karadeniz Teknik Üniversitesi Rize Eğitim Fakültesi.
kuguoglu@mynet.com

Keywords: *Class management, primary school teacher, candidate, perception, faculty of education.*

ÖZET

Örgütler, günümüz toplumunda, vazgeçilmez kurumlardır. Örgütleri idare ve sevk etme, kısaca örgütü amaçlarına ulaştırmak için yöneticilere ihtiyaç duyulmuş, bu durum da beraberinde yönetim biliminin doğmasına sebep olmuştur. Zamanla eğitim yönetimi; daha alt alanlarda da okul yönetimi ve sınıf yönetimi alt disiplinleri ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma; İlköğretim sınıf öğretmenliği mezunu, aday sınıf öğretmenlerinin "sınıf yönetimi" alanında kendilerini nasıl algulamakta olduklarının tespitine yöneliktir. Bunun için Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Trabzon-Fatih, Giresun ve Rize Eğitim fakültelerinden mezun olmuş 352 aday sınıf öğretmenine beşli likert ölçeğine uygun anket uygulanmıştır. Veriler spss programında değerlendirilmiştir.

Aday öğretmenler kendilerini, bu alanda orta düzeyde yeterli algulamaktadırlar. Rize Eğitim fakültesi mezunları diğer fakülte mezunlarına göre kendilerini daha başarılı algulamaktadırlar. Bay, bayan ve diğer kişisel özellikler bakımından önemli bir manidar farklılık bulunmamaktadır. Fakültelerde yönetim bilimi alanında daha iyi eğitim verilmelidir. Uygulamaya ağırlık kazandırılmalıdır. Uzman öğretim elemanına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: *Sınıf Yönetimi, Sınıf Öğretmeni, Aday, Algılama, Eğitim Fakültesi*

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan birlikte yaşamak, paylaşmak, işbirliği yapmak zorunda ve ihtiyacıdadır. Birden fazla insanın ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelerek çaba göstermesiyle örgütler oluşturulmuştur. Örgütsel oluşumların yönlendirilmesi gerekmiş ve böylece yönetim kavramı ortaya çıkmıştır.

Yönetim belirli bir takım amaçlara ulaşmak için başta insanlar olmak üzere parasal kaynakları, donanımı, demirbaşları, ham maddeleri, yardımcı araçları ve zamanı birbirine uyumlu, verimli ve etkin kullanılabilir kararlar alma ve uygulama süreçlerinin toplamı olarak tanımlanabilir⁽¹⁾. 20.Yüzyılda insanların eğitimden beklentilerinin artması, yönetim bilimi içinde alt birim olarak eğitim yönetimi alanında da alt alanların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bunlar okul yönetimi ve eğitim-öğretim etkinliğinin en etkin bir şekilde ortaya konulduğu sınıf yönetimi olarak görülmektedir.

Eğitim örgütlerinin bir alt bilim dalı olarak ortaya çıkan sınıf yönetimi, genel olarak; belirlenen eğitim amaçlarını gerçekleştirilmesi için planlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli olarak uygulanmasıyla ilgili etkinliklerin tümü olarak tanımlanabilir⁽²⁾.

Bu gün bir çok örgütte uygulanan “Toplam Kalite Yönetimi” eğitim örgütlerinde, dolayısıyla sınıf yönetiminde de uygulanması öngörülmektedir. Bir başka tanımda sınıf yönetimi: öğretmenin öğrencilerde istenen davranış değişikliğini oluşturma, uygun olmayan davranışları düzeltme, iyi bir iletişim ağı kurma ve geliştirme, sınıfta olumlu bir psikososyal ilişki yaratma, etkili ve verimli bir organizasyon oluşturma ve zamanı etkin kullanma etkinliklerinin toplamı olarak tanımlanabilir⁽³⁾.

Sınıf içinde öğretmen farklı etkenlerden etkilenmektedir. Sınıf yöneticisi olarak öğretmen; sınıfını eğitim için hazırlamalı, sınıf kurallarını belirleyip, öğrencilere benimsetmeli, kazandırılmak istenen davranışlara uygun öğretimi sürdürebilmelidir. Etkili bir öğretim lideri olarak öğretmen, sınıf yönetimi alanındaki bilgi ve becerisini de sınıfta uygulayabilmelidir. Bunun için öğretmen sınıf ortamını fiziksel olarak en uygun şekilde düzenleyebilmelidir. Fiziksel ortamın değişkenlerini ısı, ışık, renk, temizlik, öğrenci sayısı vb. dikkate almalıdır. Diğer taraftan öğretmen, eğitim-öğretimle ilgili plan ve programlarını hazırlamalı, en uygun araç, gereç, etkinlik, metot, teknik, ilke ve yaklaşımları belirlemelidir. Ayrıca sınıf içi iletişimin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğretmen, öğretmen-yönetici, öğretmen-veli, öğretmen-öğretmen iletişiminin en üst düzeyde kurulması gerekmektedir. İyi bir öğretmen öğrencilerden gelen tepkilere göre nasıl öğrettiğini ya da nasıl öğretmesi gerektiğini belirleyebilmelidir. Bunun için de çift yönlü iletişim eğitim sürecinde önemlidir. Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarının önlenmesi, istenen davranışların geliştirilmesi ve bunlara yönelik kuralların, öğretmen-öğrenci işbirliği ile hazırlanması sınıf yöneticisi olarak öğretmene düşmektedir. Öğretmen öğrencileri yönlendirmeli, güdülemeli, bilgiye, kaynağa ulaşmasını sağlamalı, desteklemeli ve değerlendirmelidir.

Sınıf içindeki ilişkilerin etkili ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanan kurallardan oluşan düzenlemeler, öğrencilerin katılımı ile oluşturulmalı, öğrenciyi bunaltacak kadar fazla olmamalı, anlaşılır ve açık olmalıdır. Çağdaş sınıf yönetiminde ideal öğretmen modelini bir takım nitelikler belirler⁽⁴⁾. Bu nitelikler; Öğretmen güvenilir bir kişiliğe sahip olmalıdır, insan sevgisi ile dolu olmalıdır, öğrencilerin bireysel farklılıklarının bilincinde olmalıdır, öğrencilerin eğitim hakkına sahip olduğunun bilincinde olmalıdır, insan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygılı olmalıdır, tehdit ve korku yaptırımını yerine, sevgi ve saygı yaptırımını kullanmalıdır, iyi iletişim kurmalıdır, eğitim

sürecini düzenleyen kurallarda değişimleri kabullenmelidir, öğrencilere değer vermelidir, çifte standartlardan kaçınmalıdır, öğrencilerin sınıf içinde haklarının bulunduğunu kabul etmelidir.

Sınıf içinde öğretmenin ve öğrencinin kontrolsüz disiplin sorunlarının olacağı gibi aşırı kontrol gibi disiplin sorunları da olacağı unutulmamalıdır.

Sınıf ortamında zaman en etkili şekilde kullanılmalıdır. Zaman yönetimi; belli bir süreyi en verimli şekilde kullanmayı, zamanı kontrol etmeyi öngörür. Efil'in⁽⁵⁾ (2000) aktardığına göre; William Shakespear'in bir eserinde şöyle der: "Herkes hayatında gelgitlerle karşılaşır; su gelirken bundan servet edinenler çıkar." Buradan başarılı bir sınıf yöneticisi öğretmen zamanı en etkili şekilde, hiçbir fırsatı kaçırmadan kullanılmalıdır. Öğretmen zaman tuzaklarından sakınmalı, bunun için gerekli tedbirleri almalıdır.

Etkili bir sınıf yöneticisi öğrenciyi güdüleyebilmelidir. Güdüleme okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini ve kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biridir⁽⁶⁾. Öğrenci öğrenmeye, etkinliğe katılmaya hazır hale gelmelidir. Güdü bir davranışı başlatan açığa çıkarıcı, anlaşılır kılan, açıklayan sürdüren ve yönlendiren fizyolojik ve psikososyal enerjiye denir⁽⁷⁾. Buna göre öğrencinin var olan enerjisini kullanacak güdüleme yaklaşımları kullanılarak sınıf içinde istedik davranışların kazanılmasına çalışılmalıdır.

Her bir öğretim yılı ve dönemi, bir önceki öğretim döneminden bağımsız değilse de, kendi içinde başlangıcı, uygulaması ve değerlendirilmesi olan anlamlı bir bütünlük gösterir. Aylardan oluşan öğretim döneminin veya dönemlerinin etkililiği ve verimliliği ise, büyük ölçüde dönem başı hazırlıklara ve dönemin ilk günlerindeki yaşantılara bağlıdır⁽⁸⁾. Bu bakımdan yeni bir dönem ya da öğretim yılı başındaki

hazırlıklarının en iyi şekilde yapılmasından okul yönetimi, öğretmen ve aile sorumludur. Sınıf düzeyinde ise dönem hazırlıklarından en büyük sorumlu öğretmendir.

Problem Cümlesi

İlköğretim sınıf öğretmeliği bölümü mezunu öğretmen adayları, kendi algılamalarına göre sınıf yönetimi alanındaki yeterlilikleri ne düzeydedir?

Alt Problemler

1-Karadeniz Teknik Üniversitesine bağlı Fatih, Giresun ve Rize Eğitim Fakülteleri sınıf öğretmenliği mezunu, öğretmen adayları sınıf yönetimi alanında kendilerini yeterli hissetme düzeyleri bakımından manidar farklılık görülmekte midir?

2-Cinsiyet, liseden mezuniyet bölümü, fakülteyi liseden mezun olduktan kaç yıl sonra kazanıldığı, kaçınıcı sırada tercih ettiği ve birinci derece yakınları arasında öğretmen olup olmaması gibi kişisel özelliklerin sınıf yönetimi alanında, öğrencilerin kendilerini yeterli algılamalarına etki etmekte midir?

Amaç

Araştırmanın amacı; farklı eğitim fakültelerinden mezun aday sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi alanında kendi algılamalarına göre kendilerini ne düzeyde yeterli gördüklerine cevap bulmaktır.

Araştırmanın önemi

Araştırmadan elde edilen bulgular, Eğitim fakültelerinde okutulan sınıf yönetimi dersi programının haftalık ders yükü, içerik ve teorik bilgiler ve uygulamaya yönelik beceriler bakımından gözden geçirilmesini sağlayacaktır.

Sayıtlılar

1-Anketi cevaplandıran öğretmen adaylarının anket sorularına doğru ve tarafsız cevap verdikleri kabul edilmektedir.

2-Anket amaca hizmet edecek niteliktedir.

Sınırlılıklar

1-Araştırma, ilköğretim aday sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi alanındaki yeterlilik düzeylerini kendi algılamalarına göre değerlendirmeye sınırlıdır.

2-araştırmanın bulguları, kullanılan ölçme aracının niteliği ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu araştırma betimsel nitelikte bir tarama çalışmasıdır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, K.T.Ü'ye bağlı Fatih Eğitim Fakültesinden 150, Giresun Eğitim Fakültesinden 220 ve Rize eğitim fakültesinden 121 olmak üzere bu fakültelerin ilköğretim sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olan toplam 491 aday öğretmen oluşturmaktadır. Ayrıca örneklem alınmasına gerek görülmemiştir. Mezuniyet dönemi final sınavının bitimine müteakip öğretmen adaylarına anket formları dağıtılmış, Fatih Eğitim Fakültesinden 112, Giresun Eğitim Fakültesinden 131 ve Rize Eğitim Fakültesinden ise 109 olmak üzere toplam 352 öğretmen adayına anket formları doldurtularak geri alınmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada kullanılan bilgiler öğretmen adaylarına uygulanan anketten elde edilmiştir. Anket formunda 6'sı kişisel, 25'i alana yönelik, ayrıca bir adet de açık uçlu olmak üzere toplam 32 soru yer almıştır. Anket esas gruba uygulanmadan önce 30 kişilik bir ön gruba uygulanmış, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Ayrıca uzman görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Anket uygulanmadan önce Fatih ve Giresun Eğitim fakültelerine resmi yazı yazılıp izin alınmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Anketteki sorulara verilen cevaplardaki sayısal değerler (1-Hiç, 2-Az, 3-Oldukça,4-Çok, 5-Pekçok) davranış ölçütü olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Kişisel bilgiler doğrultusunda her bir soru ayrı ayrı ve toplamın ortalaması, standart sapmaları, P değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca , veriler ve görüşler arasında manidar bir farklılığın bulunup bulunmadığının tespiti için t testi uygulanmıştır.

$P=.05$ ve $P = .01$ değerlerine bakılarak kişisel özelliklere göre görüşler arasında manidar bir görüş farklılığı bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Ankete katılan sınıf öğretmenliği aday öğretmenlerin 112'si %32'si Fatih Eğitim Fakültesinden, 131'i; %37'si Giresun Eğitim Fakültesinden, 109'u %31'i ise Rize Eğitim Fakültesindedir (Tablo 1-a)

Tablo 1-a Fakültelere Göre Aday Öğretmen Dağılımı

	F	%
Fatih Eğitim Fakültesi	112	31,8
Giresun Eğitim fakültesi	131	37,2
Rize eğitim Fakültesi	109	31,0
Toplam	352	100,0

Aday öğretmenlerin 123'ü %35'i bay, 229'u %65.'i ise bayandır (Tablo 1-b). Aday öğretmenlerin 107'si %30'u sayısal, 80'i %23'ü sözel, 150'si %43.ü eşit ağırlık, 2'si %0,2'si yabancı dil, 11'i %3.ü ise meslek lisesi mezunudur (Tablo 1-c).

Tablo 1-b Cinsiyete Göre Aday Öğretmen Dağılımı

	F	%
Bay	123	34,9
Bayan	229	65,1
Toplam	352	100,0

Tablo-1-c Liseden Mezun Olunan Bölüme Göre Aday Öğretmen Dağılımı

	F	%
Fen-Sayısal	107	30,4
Sosyal bilgiler –Sözel	80	22,7
T.M.-Eşit Ağırlık	152	43,2
Yabancı Dil	2	,6
Meslek Lisesi	11	3,1
Toplam	352	100,0

Aday öğretmenlerin 101'i %29'ü hemen, 130'u %37'si bir yıl sonra, 63'ü %18'i iki yıl sonra, 44'ü %12'si üç yıl sonra, 14'ü %4'ü de liseyi bitirdikten dört yıl sonra bu fakülteleri kazanmışlardır (Tablo 1-d).

Tablo-1-d Fakültelerin Kaçınıcı Girişte Kazanıldığına Göre Dağılım

	F	%
Hemen	101	28,7
1 yıl sonra	130	36,9
2 yıl sonra	63	17,9
3 yıl sonra	44	12,5
4 yıl sonra	14	4,0
Toplam	352	100,0

Yine ankete katılanların 103'ü %29'u 1.,2. ve 3. tercih, 72'si %21'i 4.,5. ve 6.tercih, 60'ı %17'si 7.,8.ve 9. tercih, 117'si %33.'ü 10. 11. 12. ve üstü tercihle bu fakülteleri kazanmışlardır (Tablo 1-e).

Tablo 1-e Fakültenin Üniversiteye Girişte Kaçınıcı Tercih Olduğu

	F	%
1.2.3. tercih	103	29,3
4.5.6. tercih	72	20,5
7.8.9 tercih	60	17,0
10.11.12 ve yukarı	117	33,2
Toplam	352	100,0

Ayrıca ankete katılanların 168'i %48' inin birinci dereceden yakını öğretmenlik yapıyor. 182'sinin %52' sinin ise öğretmenlik yapan birinci derecede yakını yok (Tablo 1-f).

Tablo 1-f Birinci Derecede Yakınlar Arasında Öğretmen Olup Olmadığı

	F	%
Var	168	47,7
Yok	182	51,7
Toplam	352	100,0

Öğretmen adaylarından %65'nin bayan olması,sınıf öğretmenliğinin daha çok bayanlarca tercih edildiğini kanıtlamaktadır. .

Liseden mezun olduktan sonra kaçınıcı girişte kazanıldığına bakıldığında hemen ve bir yıl sonra seçeneklerinin toplamının yaklaşık %66 ve fakülteye girişte ilk altı tercihinin yaklaşık %50 düzeyinde olmaları bu fakültelerin tercih edilen kurumlar ve meslek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca %50'ye yakın aday öğretmenin birinci derecede yakınının öğretmen olmasından bu mesleğin seçiminde yakınlarının olumlu yönde etkisinin olduğu söylenebilir.

Anket sorularına verilen cevapların frekans ve yüzdelerine baktığımızda;öğretmen adayları kendilerini, sınıf yönetimi alanında en yetersiz gördükleri konu alan yada sorulara verilen cevapların, hiç, az ve oldukça seçenekleri frekanslarının ve yüzdelerinin toplamının büyükten küçüğe göre sıralanmasında, kendilerini en yetersiz gördükleri, %84 ile "Toplam kalite yönetimi bilgisinde" yeterlilikleri(Tablo-2), %80 ile "Yönetim süreçlerini bilme" yeterlilikleri(Tablo-3), %72 ile "Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde" yeterlilikleri(Tablo-4), %62 ile "Etkili öğretmen-yönetici iletişimini kurabilme" yeterlilikleri(Tablo-5), %60 ile "Sınıf içinde öğrenme durumları kurmada" yeterlilik düzeyleri (Tablo-6) ya

da algılama düzeyleri olarak sıralanmaktadır. Yukarıda belirtilen 5 alanda öğretmen adayları kendilerini yüksek düzeyde yetersiz görmektedirler. Buna göre fakültede bu ders okutulurken belirtilen konulara daha fazla ağırlık ve önem verilmelidir şeklinde öneri getirebiliriz.

Tablo:2 "Toplam kalite yönetimi" bilgisinde yeterlilik düzeyiniz.

	F	%
1,00 Hiç	61	17,3
2,00 Az	146	41,5
3,00 Oldukça	85	24,1
4,00 Çok	46	13,1
5,00 Pekçok	14	4,0
Toplam	352	100,0

Tablo:3 Yönetim süreçlerini bilme düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	28	8,0
2,00 Az	145	41,2
3,00 Oldukça	107	30,4
4,00 Çok	60	17,0
5,00 Pekçok	12	3,4
Toplam	352	100,0

Tablo:4 Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde yeterlilik düzeyiniz

	f	%
1,00 Hiç	19	5,4
2,00 Az	119	33,8
3,00 Oldukça	117	33,2
4,00 Çok	68	19,3
5,00 Pekçok	29	8,2
Toplam	352	100,0

Tablo:5 Etkili öğretmen-yönetici iletişimi kurulabilmesinde yeterlilik düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	2	,6
2,00 Az	27	7,7
3,00 Oldukça	129	36,6
4,00 Çok	114	32,4
5,00 Pekçok	80	22,7
Toplam	352	100,0

Tablo:6 Sınıf içinde öğrenme durumları kurmada yeterlilik düzeyiiniz.

	f	%
1,00 Hiç	3	,9
2,00 Az	36	10,2
3,00 Oldukça	142	40,3
4,00 Çok	122	34,7
5,00 Pekçok	49	13,9
Toplam	352	100,0

Öğretmen adayların; çok ve pekçok seçeneklerinin frekans ve yüzdelerinin toplamının en yüksek olduğu sorular ve cevaplara baktığımızda kendilerini en yeterli gördükleri alan ya da konulara ait yüzdeler büyükten küçüğe doğru sıralandığında; ilk sırada %61 ile “olumsuz öğretmen davranışlarından kaçınma yeterlilik” düzeyleri (Tablo-7), %60 ile “olumlu öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik” düzeyleri (Tablo-8), “sınıf ortamında öğretim araçları kullanabilme yeterlilik” düzeyleri (Tablo-9), yaklaşık %59 ile “olumlu öğretmen davranışlarını uygulama yeterlilik” düzeyleri (Tablo-10), “olumsuz öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik” düzeyleri ” (Tablo-11), “%58 ile “sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramları

bilme yeterlilik “düzeyleri (Tablo-12),”Etkili öğretmen-öğretmen iletişimini kurabilme yeterlik” düzeyleri(Tablo-13) şeklinde görülmektedir. Anlaşılabacağı üzere olumlu ve olumsuz öğretmen davranışlarından kaçınma, bilme yanında sınıf yönetimi alanında temel kavramları bilme, öğretmenler arasında iletişim kurabilme, sınıf ortamında öğretim araçlarını etkin kullanabilme alanlarında kendilerini başarılı görmektedirler.

Tablo-7 Olumsuz öğretmen davranışlarından kaçınma yeterlilik düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	4	1,1
2,00 Az	21	6,0
3,00 Oldukça	111	31,5
4,00 Çok	119	33,8
5,00 Pekçok	97	27,6
Toplam	352	100,0

Tablo-8 Olumlu öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	1	,3
2,00 Az	22	6,3
3,00 Oldukça	114	32,4
4,00 Çok	117	33,2
5,00 Pekçok	98	27,8
Toplam	352	100,0

Tablo-9 Sınıf ortamında öğretim araçları kullanabilme düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	1	,3
2,00 Az	24	6,8
3,00 Oldukça	114	32,4
4,00 Çok	131	37,2
5,00 Pekçok	82	23,3
Toplam	352	100,0

Tablo-10 Olumlu öğretmen davranışlarını uygulama yeterlilik düzeyiniz

	f	%
1,00 Hiç	4	1,1
2,00 Az	20	5,7
3,00 Oldukça	120	34,1
4,00 Çok	135	38,4
5,00 Pekçok	73	20,7
Toplam	352	100,0

Tablo-11 Olumsuz öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	6	1,7
2,00 Az	20	5,7
3,00 Oldukça	118	33,5
4,00 Çok	115	32,7
5,00 Pekçok	93	26,4
Toplam	352	100,0

Tablo-12 Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar bilgisi (Disiplin,Yönetim,Sınıf iklimi v.b.) yeterlilik düzeyiniz.

	f	%
1,00 Hiç	4	1,1
2,00 Az	31	8,8
3,00 Oldukça	113	32,1
4,00 Çok	118	33,5
5,00 Pekçok	86	24,4
Toplam	352	100,0

Tablo-13 Etkili öğretmen-öğretmen iletişimini kurabilme düzeyiniz

	f	%
1,00 Hiç	3	,9
2,00 Az	27	7,7
3,00 Oldukça	118	33,5
4,00 Çok	134	38,1
5,00 Pekçok	70	19,9
Toplam	352	100,0

Tablo-14 Mezun Olunan Fakülteye Göre Farklılaşma

	n	X	ss	F	p
1-"Toplam kalite yönetimi" bilgisinde yeterlilik düzeyiniz.					
Fatih Eğt.	112	2,1429	,86844	9,270	,000
Giresun Eğt.	131	2,4733	1,06213		
Rize Eğt.	109	2,7339	1,11921		
Toplam	352	2,4489	1,04742		
2-Yönetim süreçlerini bilme düzeyiniz.					
Fatih Eğt.	112	2,4643	,84819	5,283	,005
Giresun Eğt.	131	2,6641	,93324		
Rize Eğt.	109	2,8807	1,06914		
Toplam	352	2,6676	,96389		

3-Sınıf içinde öğrenmeye uygun bir ortam oluşturmada yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,1875	,83322	8,243	,000
	Giresun Eğt.	131	3,5496	,76675		
	Rize Eğt.	109	3,6147	,96137		
	Toplam	352	3,4545	,86935		
4-Olumlu öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,5982	,96291	5,613	,004
	Giresun Eğt.	131	3,8626	,90947		
	Rize Eğt.	109	4,0000	,84984		
	Toplam	352	3,8210	,92099		
5- Olumlu öğretmen davranışlarını uygulama yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,4911	,84891	5,555	,004
	Giresun Eğt.	131	3,8015	,93988		
	Rize Eğt.	109	3,8532	,84794		
	Toplam	352	3,7188	,89499		
6- Olumsuz öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,5268	,97685	5,387	,005
	Giresun Eğt.	131	3,9160	,96107		
	Rize Eğt.	109	3,8257	,91129		
	Toplam	352	3,7642	,96289		
7- Olumsuz öğretmen davranışlarından kaçınma düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,6250	,95034	3,511	,031
	Giresun Eğt.	131	3,8397	,99859		
	Rize Eğt.	109	3,9541	,85402		
	Toplam	352	3,8068	,94713		
8-Sınıf yönetimi ile ilgili temel kavramlar bilgisi (Disiplin,Yönetim,Sınıf iklimi v.b.) yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,3929	,97127	11,942	,000
	Giresun Eğt.	131	3,7405	,98127		
	Rize Eğt.	109	4,0092	,85522		
	Toplam	352	3,7131	,96965		
9- Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	2,6696	,94334	6,279	,002
	Giresun Eğt.	131	2,9160	1,03059		
	Rize Eğt.	109	3,1560	1,08162		
	Toplam	352	2,9119	1,03537		
10- Sınıf içinde ve dışında istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemede yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,1786	,73784	6,164	,002
	Giresun Eğt.	131	3,4198	,87666		
	Rize Eğt.	109	3,5872	,98330		

Sınıf Öğretmenliği Bölümü Mezunu Aday Öğretmenlerin Kendi Algılamalarına Göre Sınıf Yönetimi Alanındaki Yeterliliklerine Dair Görüşleri ve Öneriler

	Toplam	352	3,3949	,88371		
11-Verimli bir sınıf yerleşimi sağlamada yeterlilik düzeyiniz?						
	Fatih Eğt.	112	3,3036	,82571	4,255	,015
	Giresun Eğt.	131	3,5954	,91801		
	Rize Eğt.	109	3,6239	,99804		
	Toplam	352	3,5114	,92443		
12-Sınıf Yönetimi ile ilgili kurallar geliştirme de yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,1696	,75800	5,807	,003
	Giresun Eğt.	131	3,4427	,88718		
	Rize Eğt.	109	3,5688	1,02168		
	Toplam	352	3,3949	,90600		
13- Sınıf içi disiplinle ilgili kuralları geliştirmede yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,1607	,80038	9,459	,000
	Giresun Eğt.	131	3,4962	,84466		
	Rize Eğt.	109	3,6514	,93666		
	Toplam	352	3,4375	,88131		
14- Sınıf içi disiplinle ilgili kuralları uygulama yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,2946	,76686	2,956	,053
	Giresun Eğt.	131	3,4809	,77808		
	Rize Eğt.	109	3,5505	,89739		
	Toplam	352	3,4432	,81800		
15-Sınıfta zamanı verimli kullanma yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,3929	,91393	2,633	,073
	Giresun Eğt.	131	3,5954	,92635		
	Rize Eğt.	109	3,6697	,96278		
	Toplam	352	3,5540	,93823		
16-Etkili öğretmen-öğrenci iletişimin kurulabilmesinde yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,5000	,92024	3,517	,031
	Giresun Eğt.	131	3,7786	,94698		
	Rize Eğt.	109	3,7798	,88567		
	Toplam	352	3,6903	,92642		
17-Etkili öğretmen-veli iletişimini kurabilme düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,1964	,97574	2,203	,112
	Giresun Eğt.	131	3,4046	1,03611		
	Rize Eğt.	109	3,4679	1,02351		
	Toplam	352	3,3580	1,01681		
18-Etkili öğretmen-yönetici iletişimini kurabilme düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,2857	,79897	1,823	,163
	Giresun Eğt.	131	3,4809	,97941		
	Rize Eğt.	109	3,4954	,97775		
	Toplam	352	3,4233	,92747		

19-Etkili öğretmen-öğretmen iletişimini kurabilme düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,5536	,89884	2,140	,119
	Giresun Eğt.	131	3,7939	,91750		
	Rize Eğt.	109	3,6881	,88921		
	Toplam	352	3,6847	,90582		
20-Sınıf ortamında öğretim araçları kullanabilme düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,6161	,87246	2,450	,088
	Giresun Eğt.	131	3,8015	,88942		
	Rize Eğt.	109	3,8716	,91389		
	Toplam	352	3,7642	,89543		
21-Sınıfta öğrenciyi güdüleyebilme yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,6696	,95284	,144	,866
	Giresun Eğt.	131	3,7176	,87946		
	Rize Eğt.	109	3,7339	,96841		
	Toplam	352	3,7074	,92890		
22- Sınıfı, hedefleri gerçekleştirebilecek şekilde bir üst sınıfa hazırlayabilme yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,4286	,85650	3,180	,043
	Giresun Eğt.	131	3,6031	,95014		
	Rize Eğt.	109	3,7431	,97566		
	Toplam	352	3,5909	,93536		

23- Sınıf içinde öğrenme durumları kurmada yeterlilik düzeyiniz.						
	Fatih Eğt.	112	3,2946	,85570	5,176	,006
	Giresun Eğt.	131	3,5573	,87846		
	Rize Eğt.	109	3,6606	,89464		
	Toplam	352	3,5057	,88673		
24-Öğrenci davranışlarını etkileyen sosyal faktörleri tanıma ve bunların önemini kavrama yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,3571	,80379	4,385	,013
	Giresun Eğt.	131	3,6565	,86621		
	Rize Eğt.	109	3,6330	,88883		
	Toplam	352	3,5540	,86227		
25-Öğrenci davranışlarını etkileyen psikolojik faktörleri tanıma ve bunların önemini kavrama yeterlilik düzeyiniz						
	Fatih Eğt.	112	3,3929	,94304	4,738	,009
	Giresun Eğt.	131	3,7328	,90149		
	Rize Eğt.	109	3,6881	,89956		
	Toplam	352	3,6108	,92401		

Mezun olunan fakülteye göre verilen; cevaplar arasında manidar bir durum olup olmadığına bakıldığında; Rize Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen adayları ankette yer alan 25 sorudan 16'sına verdikleri cevap bakımından Fatih ve Giresun Eğitim Fakülteleri mezunu öğretmen adaylarına göre $P < .05$ ile $P < .01$ düzeyinde manidar bir düzeyde kendilerini daha başarılı görmüşlerdir. Giresun Eğitim Fakültesi mezunları sadece 3 soruya verdikleri cevap bakımından manidar bir düzeyde başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Fatih Eğitim Fakültesi mezunları öğretmen adayları hiçbir soruya daha başarılı oldukları hususunda cevap vermemişlerdir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Rize Eğitim Fakültesi mezunları kendilerini daha yüksek düzeyde başarılı görmektedirler.

Cinsiyete göre baktığımızda bayanların kendilerini daha başarılı algıladıkları Tablo:15 den anlaşılmaktadır. Toplam kalite yönetimi bilgisinde yeterlilik düzeyi ile yönetim süreçlerini bilme yeterlilik düzeyleri bayanlar lehine $P = .05$ düzeyinde bir manidarlık görülmektedir. Bu durum; bayanların teorik bilgi düzeyinde daha başarılı olduklarını, bu koşullarda daha çok emek ve çaba harcadıklarını göstermektedir. Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde yeterlilik düzeyi ile ilgili soruya verilen cevaplarda ise bayanların lehine $P = 0.5$ düzeyinde manidarlık görülmektedir.

Tablo-15 Cinsiyete Göre Farklılaşma

	cinsiyet	N	X	ss	T	sd	p
1-'Toplam kalite yönetimi'' bilgisinde yeterlilik düzeyiniz.							
	1Bay	123	2,6179	1,03639	2,231	350	,026
	2Bayan	229	2,3581	1,04428			
2-Yönetim süreçlerini bilme düzeyiniz.							
	1Bay	123	2,8699	,94920	2,917	350	,004
	2Bayan	229	2,5590	,95618			
	2Bayan	229	3,7642	,97167			
9-Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde yeterlilik düzeyiniz							
	1Bay	123	3,0976	1,03555	2,483	350	,013
	2Bayan	229	2,8122	1,02368			

Liseden mezun olunan bölüme göre farklılaşmaya bakıldığında; Fen-sayısal bölümü mezunu öğrenciler diğerlerine göre özel öğretime muhtaç öğrencilerin yönetiminde ve sınıf içi disiplinle ilgili kuralları geliştirmede yeterlilik düzeylerinin $P=05$ düzeyinde manidar bir algılama ortaya çıkmaktadır.

Tablo-16 Liseden Mezun Olunan Bölüme Göre Farklılaşma

9- Özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetiminde yeterlilik düzeyiniz						
	Fen-Sayısal	107	2,7196	1,00747	2,477	,044
	Sosyal Bil.Söz	80	2,8750	,93287		
	Eşit Ağırlık	152	3,0197	1,09466		
	Yabancı Dil	2	4,0000	,00000		
	Meslek Lisesi	11	3,3636	,92442		
	Total	352	2,9119	1,03537		
13- Sınıf içi disiplinle ilgili kuralları geliştirmede yeterlilik düzeyiniz						
	Fen-Sayısal	107	3,3832	,88643	2,945	,020
	Sosyal Bil.Söz	80	3,4625	,82591		
	Eşit Ağırlık	152	3,3947	,89263		
	Yabancı Dil	2	4,0000	,00000		
	Meslek Lisesi	11	4,2727	,78625		
	Total	352	3,4375	,88131		

Fakültenin kaçıncı girişte kazanıldığına göre farklılaşma durumuna bakıldığında manidar bir durum görülmemektedir. Fakülteyi tercih sıralamasına göre farklılaşmada; olumlu öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyleri, olumsuz öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyleri ile sınıfta zamanı verimli kullanma yeterlilik düzeyleri bakımından diğer sorulara verilen cevaplara göre; $P=.05$ düzeyinde, fakülteyi 1.2 ve 3. tercihte kazananlar lehine manidarlık görülmektedir.(Tablo-17)

Tablo -17 Fakültenin tercih sıralamasına göre farklılaşma durumu

4- Olumlu öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.						
	1.2.3.Tercih	103	3,9320	,96266	3,181	,024
	4.5.6. Tercih	72	3,5833	,91544		
	7.8.9 Tercih	60	4,0167	,91117		
	10.11. ve Yukarı	117	3,7692	,86488		
	Total	352	3,8210	,92099		
6- Olumsuz öğretmen davranışlarını bilme yeterlilik düzeyiniz.						
	1.2.3.Tercih	103	3,8155	1,02658	2,865	,037
	4.5.6. Tercih	72	3,4722	,99254		
	7.8.9 Tercih	60	3,8333	,94181		
	10.11. ve Yukarı	117	3,8632	,87006		
	Total	352	3,7642	,96289		
15- Sınıfta zamanı verimli kullanma yeterlilik düzeyiniz.						
	1.2.3.Tercih	103	3,6602	,96562	3,205	,023
	4.5.6. Tercih	72	3,4306	,94685		
	7.8.9 Tercih	60	3,8000	,91688		
	10.11. ve Yukarı	117	3,4103	,89205		
	Total	352	3,5540	,93823		

Birinci derece yakınları arasında öğretmen olup olmadığı ile ilgili farklılaşmaya bakıldığında manidar bir durum görülmemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim Fakültelerinin İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümü mezunu aday öğretmenler, sınıf yönetimi alanında kendilerini ortanın üzerinde yeterli görmektedirler. Yönetimle ilgili süreçler Toplam Kalite Yönetimi ve özel eğitime muhtaç öğrencilerin yönetimi gibi konularda kendilerini çok az yeterli görmektedirler. Olumlu olumsuz öğretmen davranışlarını bilme ve uygulama, sınıf içinde uygun öğretim araçlarını kullanabilme ve sınıf yönetimi ile ilgili kavramaları bilme, etkili öğretmen-

öğretmen iletişimini kurma konularında kendilerini daha fazla yeterli düzeyde algılamaktadırlar.

Rize Eğitim Fakültesi mezunu aday sınıf öğretmenleri Fatih ve Giresun eğitim fakültesi mezunlarına göre kendilerini daha fazla yeterli görmekteydirler.

Liseden Fen-sayısal bölümü mezunu öğretmen adayları birkaç konuda kendilerini daha başarılı algılamışlardır.

Fakülteyi tercih sıralamalarına göre 1.2. ve 3. sırada tercih edenler diğer tercih sıralamalarına göre kendilerini daha başarılı algılamaktadırlar.

Fakülteyi üniversite sınavına kaçınıcı girişte kazandıklarına göre değişkenler arasında manidar bir farklılaşma görülmemiştir.

1-Bu derslerin öğretim elemanları alanında uzman olmalıdırlar.

2-Uygulamaya daha fazla ağırlık verilmelidir.

3-Öğrencilerin orta düzeyde başarı algılamaları görülmekte, başarıyı artıracak tedbirler alınmalı.

4-Öğretmenlik Uygulaması derslerinde sınıf yönetimi kapsamına giren etkinliklere daha fazla yer verilmeli, biçimlendirme-yönlendirme yoluyla bu etkinlikler ortaya koyulmalıdır.

5-Uygulamalarda öğretmen-okul müdürü ilişkileri gözlenmeli, öğretmenler kurulu ve veli toplantıları etkin olarak yaşatılmalı.

6-Yönetim süreçleri, yönetim yaklaşımları ve toplam kalite yönetimi teorik ve uygulamalı olarak önemle ele alınmalıdır.

7-Özel eğitim kurumları sınıf ortamında izlenmeli.

KAYNAKÇA

1-Erol Eren,Aktaran Esmahan Ağaoğlu, Sınıf Yönetimi, S.3, Pegem A Yayıncılık, Ankara-2003

2-Ünal Semra, A Da Sefer, Sınıf Yönetimi, S.25. Marmara Üniv. Matbaası, İstanbul-2000.

3-Ağaoğlu Esmahan; Sınıf Yönetimi S.7 Pegem A Yayıncıları,
Ankara-2003

4-Aytekin Halil, Sınıf Yönetimi S.72. Nobel Yayın Dağıtım,
Ankara-2000

5-Efîl İsmail, Sınıf Yönetimi S.83 Nobel Yayın Dağıtım, Ankara-
2000

6-Öncü Hüseyin, Sınıf Yönetimi, S.115 Nobel Yayın Dağıtım,
Ankara- 2000

7-Sardoğan Mehmet E., Sınıf Yönetimi. S.94 Pegem A Yayıncılık,
Ankara-2003

8-Duman Tayip, Sınıf Yönetimi, S.155, Nobel Yayın Dağıtım,
Ankara-2000